

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläislaisten äänestämättä, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year.....\$1.50 6 months.....90c
IN CANADA:
One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katujen kulmassa. Puhelin 365. Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran. Naima-ilmotuksista \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta linjalta.

TOIMITUS:
Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajaluettelo o-
sottaa seuraavaa:

Uusia 61
Painos on nyt 8,496

Lapset ja sukupuolikas-
vatus

Tri. A. F. Konikowin mukaan
— i — o.

(Jatk. ed. n:osta.)

Jos lapselle puhuu esimerkiksi kaloista, jotka toimittavat siitos-toiminnan siten, että laskevat mätinsä ja maitinsa matalikolle, niin he helposti ymmärtävät, sillä jokainen lapsi on joskus kiinnittännyt huomionsa kalojen laske-misiin mätimuniin ja niitä voi helposti lapselle näyttääkin keittiössä. Tehtäessä lapselle selvää pikkukalojen maailman tule-misesta, on hänelle selitettävä se tosiasia, että naaraskala laskee ensin veteen mädin ja sen jäl-keen uroskala laskee sen päälle maitinsa; että vedessä mätimu-nat ja maidissa löytyvät pienen pienet siemenet yhtyvät, sulau-tuvat yhdeksi; että tästä uudesta mätimunasta nyt, esn yhdyt-tyä mätisimenen kanssa, muo-dostuu pieni kala, jolla ensin a-lussa voi erottaa vain suuren goan ja läpinäkyvän hännän, mutta joka hiljalleen alkaa kas-vaa ja muodostua toisten kalo-jen muotoiseksi. Minä pidän tärkeänä sitä seikkaa, että lap-

selle näitä asioita seliteltäessä kalat ja miljoonia siitepölypusse-heti alustapitään käytetään sanoja "munia" ja siemen", sillä jos lapsi tottuu käyttämään noita sanoja puhussaan biologian alalle kuuluvista asioista, niin ne myöhemmin ihmisten sukupuoli-asioista puhuttaessa ovat hänen mielestään aivan vtaallisia sano-ja, jotka eivät hänessä herätä mitään ihmettelyä ja joita hän ei turhaanpäin karttele käyttä-muka sopimattomina. — Tässä on siis esimerkki, jota käyttämälä lapselle voidaan selvästi esit-tää ne kaksi eri "elementtiä", ai-
netta, jotka ovat tekijöitä uutta jälkeläistä luotaessa. Kun lap-selle on näin tehty selvää suku-puolielämästä kalojen maailmas-sa, niin voidaan siirtyä kukkien maailmaan. Voidaan ryhtyä tut-kimaan, mistä nuo pienet kukki-en siemenet tulevat. Kuten on laita kalojen kanssa, niin samoin-pa tässäkin tarvitaan kaksi osaa: hede ja emö. Hede näyttelee tässä urospuolen osaa antamal-la siitepölyyn; emö toimittaa ta-
seen äidin tehtävän: valmistaa pienen munan. Tulppaanin, omen-nankukan, tai minkä muun yk-sinkertaisen kukan avulla taha-nsa voidaan esittämisen tässä teh-dä hyvin havainnolliseksi. Me voimme lapselle selittää, että siitepölyhiukkanen menee kukan näkyvässä olevan vihreän sikiäi-men (vastaa tavallaan munasar-jaa ihmisellä) sisälle, sulaa mu-nassa kuin sokeri ja seuraukse-na siitä pieniä siemeniä alkaa muodostua.

Lapselle on tämän yhteydessä selitettävä, mikä tärkeä merki-tys tuulella ja mehiläisillä on kasvien elämän jatkumisen edis-täjinä.

Kokeiltaessa kasvien keino-tekoisella hedelmöittämisellä voi-daan lapselle myöskin havainnol-lisesti näyttää, miten tuo siitos-toiminta kasvimaailmassa tapah-tuu. Tällä tarkotan sitä, että jonkun kukan siitepölyä voidaan asettaa jonkun toisen kukan emi-öön, jonka toimenpiteen seurauk-sena tulee olemaan uusi kukka. Tämä saa lapsen yhä selvemmin käsittämään noiden kahden eri aineen tehtävän jälkeläisen siit-tämisessä. Nyt voidaan selittää miten suunnattoman suuressa määrässä noita arvokkaita ainek-sia: mätiniä, maitia ja siitepölyä tuhoutuu ja joutuu hukkaan. Miljoonittainmätimunia ja suun-nattoman paljon n:aitia, sisäl-täen miljoonia siemeniä, nielevät

luku lisääntynyt. Pikkulasten kuo-levaisuustilasto osoittaa, että huoli-matta kaikista reformitouhuista, ei-vät numerot ota vähentykseen, vaan päinvastoin, joskin joissakin kaupun-geissa luku on vähentynyt. Likanen kallis ja väärennetty malto, joka vie-lä lisäksi joutuu jään puutteen tai kalleuden takia pienokaisille hap-pamana, yhä vain saa edistää kuo-leman saallista. Hallitus uhraa pal-jon varoja lapsitoimiston ylläpitämi-seksi nyt kun on alettu oikein kan-sallinen liike lasten kuolevaisuuden vähentämiseksi. Toimisto koettaa o-malla tavallaan parantaa kamaloita seurauksia, mutta syylän ei kajota. Miksi ei hallitus pakota terveyslau-takuntia tarkastamaan maitoa ja ra-vintoa? Miksi sallitaan sellaisten asunotusuhdeiden vallita kuin suur-kaupungeissa yleensä vallitsee? Mik-si ei aseteta rajaintoja maidolle ja muullekin ravinnolle? Miksi ei myö-kin makseta elinehtojen mukaisia palkkoja?

Terveyslautakunnat eivät välitä tai on heille maitotrustin dollarit yhtä rakkaita kuin muutkin dollarit, ei-vätkä he yleensä halua loukata hy-vien tuttaviensa — toisten porvarien — mainetta tarkastamalla maitoa tai ruokatarpeita ja tuomitsemalla ne

Kirjeitä

CLEVELAND, OHIO

Tavaksi on tullut, että lehdissä pi-täisi olla aina paikkakuntauutisia ja niitä vaaditaan Toverittaressakin o-
lemaan, vaan koska ei meidän vaki-tuinen kirjeenvaihtaja näy paljon muistavan kirjottaa, lienee paikkal-laan vähän auttaa.

Toverittaren tilaajamäärä täällä on kohonnut tämän puolen vuoden varrella 50:stä 96:een, siis puolel-la, vaan ei tuo nyt haittaisi jos ote-taisi asiaksi saada tämän vuoden lopulla se 200:aan ja saadaan kun vaan on innostusta. Ripeltä asiamies naisia tarvitsee tämä meidän osasto. Muistakaa se naiset ja saapakaa 15 p. heinäk. osaston puolivuotiskokouk-seen, jossa tullaan valitsemaan vir-kailijoita tulevalle puolelle vuodelle.

Osastomme toimintaa nykyisin pal-naa tuo ankara määräys, jonka viran-omaiset ovat antaneet, nimittäin, et-tei maksullistamisa saa pitää sunnun-taisin ja yleisiä tanssia ei ollenkaan. Sunnuntaisin ei saa näytellä lain-kaan. Tämä koskee rahalliseen puo-leen. — Vaan on meillä sentään lupa pitää vapaita ohjelmallisia sunnun-taisin. Nyt olisi osaston toiminta kohdistettava ainoastaan jäsentensä kehittämiseen. Tätä koetetaan kyl-lä siltäkin tavalla, että tähän va-paaseen ohjelmallistamaan voisi jo-kainen jäsen tarjoutua ohjelman esit-täjäksi ja olisi jokaisen velvollisuus se tehdä ja ennen kaikkea olisi jokaisen seurattava ohjelmaa. Kyllä siellä monesti on hyväkin ohjelman suorittajia, jotka voivat selvillä päivän tapahtumia ja niissä on oppi-mista. Tietoisuuden kartuttaminen, hyvät toverittaret ja toverit, on mel-le yksi tärkeä ase, sillä elämehän sen suuren taistelun pyörteisessä, joka väkisinikin tempaa välipitämät-ömänkin mukaansa. Seuratkamme vaan Suomen tapahtumia, jossa mon-nen sisko ja veikko on saanut vuo-dattaa verensä. Se on taistelua työ-väenluokan olemassaolon puolesta, johon taistelun emme voi välipit-ämättömästi suhtautua sillä se on meille niin läheinen, kun omat vel-jemme, sisukomme, isämme ja äitim-me sitä taistelua käyvät. Siksi se on kuin huuto meille täällä: varat-kan itsellemme taisteluase, se on tie-toisuutta ja kootkaa järjestyksen avulla voimanne, sillä taistelun pau-ke pian tempaa mukaansa teidätkin!

Myyjäisistämme sananen. Ne ta-valliset myyjäiset olivat 6 p. kesäk. Kaunis oli pikku haalin peräseinä. Sen koristivat naisten ompeleat kauniit käsityöt, joita muutamai nai-set olivat valmistelleet. Sanoim muu-tamat, sillä suurin osa meidän nai-sistamme ovat välipitämättömiä tätä ompeluseuran toimintaa koh-taan.

Mutta mitä tulee rahalliseen tu-loon, voi sanoa, että nämä myyjäi-

KATSAUKSIA

Antakaa lapsille puhdasta maitoa
on lasten suojeluyhdistysten ja u-
sien kaupunkien maitokomiteain
huutona ollut useita vuosia ja ovat
ne koettaneet toimia siihen suun-
naan, että väärennetyn maidon myy-
minen lakkautettaisiin.

Kuten tiedetään, on pikkulasten kuolevaisuus tullut niin hirvittäväksi, että vuosittain saadaan peittää 300-
600 pienokaisista maan multiin. Nuo numerot vetävät melkein vertoja so-dan tuholle.

Sosialistit ovat vuosikausia työ-s-kennelleet niiden epäkohtien esille-tuomiseksi ja korjaamiseksi, jotka aiheuttavat tuollaisen kuoleman saa-mia. Vihdoin on myöskin porvaril-listen reformaattorien ja hyvänteke-väisyyttä harjoittavien rouvien huo-mio myöskin kintynyt näihin asioi-hin. New Yorkissa ja muuallakin onpaljastunut mitä häpeällisimpiä skandaaleja maidon väärennyksestä, jota on harjoitettu ja josta köyhällis-
tön on joutunut eniten kärsimään. Väärennetty, kallis ja likanen maito ja jään puute eli sen korkeat hin-

nat ovat olleet melkein joka kesä-siä skandaali-aiheita New Yorkissa ja muualla. New Yorkissa on jo useita vuosia toiminut n. s. maito-komitea, joka näyttää kyllä koetta-van saada aikaan parannusta mai-dossa. Komitea on hankkinut til-lastoja lasten kuolevaisuudesta New Yorkin valtiossa ja kakkialta yli-maan. Sen toimesta on levitetty las-ten hoito-ohjelmaa äideille ja vedottu kaikkien kaupunkien terveyslauta-kuntiin maito- ja ravintokysymykse-sä. Mutta, kuten kaikki muutkin re-formitouhut, on sanonut komitean sekä muiden lasten suojeluyhdistys-ten hommat niin yksipuolisia ja pin-nalla liikkuvia, että tulokset niiden työstä ovat verrattain vähäiset siihen suureen lääneen ja hälinään nähden, mitä he toubustaan pitävät. Joissa-kin New Yorkin kaupungeissa näyt-tää lasten kuolevaisuus hiukan vä-hentyneen. Vuonna 1910 oli pikkulasten kuolevaisuus New Yorkissa kaikkine ympäristöineen 27,319; v. 1917 se oli 23,985. Useimmat suu-ret kaupungit osottavat kuolevaisu-uden luvun lisääntyneen samalla ajal-la. Chicagossa se oli viime vuon-na 6665. Clevelandissa Ohlossa se oli 2213. Detroitissa, Mich. on luku kasvanut 2722:teen ja samoin on Minneapolisin, Minn. kuolevaisuuden

luku lisääntynyt. Pikkulasten kuo-levaisuustilasto osoittaa, että huoli-matta kaikista reformitouhuista, ei-vät numerot ota vähentykseen, vaan päinvastoin, joskin joissakin kaupun-geissa luku on vähentynyt. Likanen kallis ja väärennetty malto, joka vie-lä lisäksi joutuu jään puutteen tai kalleuden takia pienokaisille hap-pamana, yhä vain saa edistää kuo-leman saallista. Hallitus uhraa pal-jon varoja lapsitoimiston ylläpitämi-seksi nyt kun on alettu oikein kan-sallinen liike lasten kuolevaisuuden vähentämiseksi. Toimisto koettaa o-malla tavallaan parantaa kamaloita seurauksia, mutta syylän ei kajota. Miksi ei hallitus pakota terveyslau-takuntia tarkastamaan maitoa ja ra-vintoa? Miksi sallitaan sellaisten asunotusuhdeiden vallita kuin suur-kaupungeissa yleensä vallitsee? Mik-si ei aseteta rajaintoja maidolle ja muullekin ravinnolle? Miksi ei myö-kin makseta elinehtojen mukaisia palkkoja?

Terveyslautakunnat eivät välitä tai on heille maitotrustin dollarit yhtä rakkaita kuin muutkin dollarit, ei-vätkä he yleensä halua loukata hy-vien tuttaviensa — toisten porvarien — mainetta tarkastamalla maitoa tai ruokatarpeita ja tuomitsemalla ne

kelvottomiksi kun ne ovat niitä. Ruokatarvarain väärennysten edessä on hallituksen voimaton, koska sen sotilasleireille tuontuostakin myy-dään pilaantunutta ruokatarvaa. Ra-jahintojen määrittely taas paljastai-si sitä riistoa, mitä elintarpeilla kei-nottelijat harjoittavat. Lehtien mu-kaan New Yorkin valtion farmarien ei kannata lähettää maitoa kaupun-kin alhaisten lhtojen takia, vaan syöttävät sen enemmän karjalleen. Ja New Yorkissa on kova maidon puute ja sen hinta on kohonnut yli 35:llä prosentilla. Yksityisetullijain pyhii oikeuksia ei vaan loukata mää-rittelemällä hintoja ja lapset saavat edelleenkin kuolla maidon puuttee-seen. Kaikenlaiset kansalliset liik-keetkään eivät voi lopettaa lasten kuolevaisuutta niin kauan kuin joll-lekin trusteille ja muille etuliijoille on jotakin hyötyä elintarpeilla kei-nottelusta ja niin kauan kuin ihmiset äsuvat kuin rotat pimeässä, likasis-sa vuokratkasarmien koloissa ja työ-läisten palkat ovat niin pienet kuin ne suurimmalla osalla työväkeä ovat. Eli ihanteille eivät tosiasiat muutu. Kurjuudesta ja riistosta johtunut pienten lasten kuoleman saalis on ja pysyy yhtenä hintana, jolla me työväenluokka maksamme kapitalis-tisen järjestelmän ylläpitoa.